

Mr. E.H.M. Hirsch Ballin
Minister van Justitie

Directie Wetgeving
Postbus 20301
2500 EH DEN HAAG

Ministerie van Justitie DBOB/DIV/OAB/DW	
Dossier	WZS-59/1049558
Datum	17 UKI, 2008
Nummer	08/5569980
Ambt.	

Datum 15 oktober 2008

Kenmerk 145/08/WD/sk

Pagina 1 van 3

Notificatie K20/10

Excellentie,

Bij brief van 11 juli 2008 hebt u ons ter advisering toegezonden het concept wetsvoorstel Wet hervorming herzieningsregeling. Het concept geeft ons aanleiding tot de volgende opmerkingen, waarbij we volledigheidshalve aantekenen dat het hier niet gaat om een advies op de voet van de artikelen 74 en 120 lid 1 Wet RO.

Het concept wetsvoorstel strekt tot aanpassing van de regeling van het buitengewone rechtsmiddel van herziening. Het voorstel is blijkens de memorie van toelichting ingegeven door een breed gedeelde behoefte aan wijziging van de huidige regeling. De discussie over de herziening heeft, aldus die memorie, een nieuwe impuls gekregen door de instelling van de Commissie Evaluatie Afgesloten Strafbzaken (CEAS) na de herziening van de uitspraak in de zogenoemde "Schiedammer parkmoord".

Het voorstel strekt ertoe de drempel voor herziening te verlagen en voorziet voorts in de mogelijkheid van herziening ten nadele.

Het is goed dat de wetgever de in de kern al meer dan een eeuw oude regeling thans tegen het licht houdt en daarbij de over dit rechtsmiddel gevoerde discussies betreft. Wij waarderen het dat een en ander in een samenhangend, geïntegreerd ontwerp gebeurt.

Het concept roept, waar het de hoofdthema's betreft, diverse vragen op die rechtspolitiek van aard zijn en die bij uitstek door de wetgever moeten worden beantwoord. Dat rechtspolitieke karakter dwingt ons tot grote terughoudendheid bij de advisering.

Van oudsher is de Hoge Raad belast met de behandeling van herzieningszaken. Het concept wetsvoorstel brengt daarin geen verandering. In de memorie van toelichting wordt gemotiveerd uiteengezet dat ook in de toekomst de behandeling in herziening bij de Hoge Raad moet worden ondergebracht. Dat sluit aan bij de opmerkingen die in het jaarverslag 2005-2006 van de Hoge Raad in dit opzicht zijn gemaakt. In dat verslag (blz. 37 en 38) is betoogd dat de beslissing over de toelaatbaarheid van herziening bij voorkeur moet worden toevertrouwd aan een rechterlijk college dat in hiërarchie staat boven de rechter die in hoogste feitelijke instantie de bestreden uitspraak heeft gegeven en dat dat een belangrijk argument vormt om die taak aan de Hoge Raad te laten.

Na de "Schiedammer Parkmoord" is ook op dit punt een brede discussie op gang gekomen waarbij onder meer wordt gepleit voor een regeling naar Engels model, waarin overigens ook de rechter uiteindelijk op de aanvraag beslist. Nu de bevoegdheden in een gewijzigde herzieningsprocedure nog voorwerp van debat zijn en het de eigen positie van de Hoge Raad en het Parket betreft, menen wij ons thans niet verder in dat debat te moeten mengen.

De afbakening van het novum, dat door de wetgever destijds als een omstandigheid van feitelijke aard is gezien, heeft in de loop der tijd in de jurisprudentie van de Hoge Raad gestalte gekregen. Voorgesteld wordt thans dat begrip te verruimen. Daarnaast wordt in het voorstel de mogelijkheid gecreëerd tot het instellen van een onderzoek naar de vraag of sprake is van een novum. In het wetsvoorstel wordt dat onderzoek toebedeeld aan de Procureur-Generaal bij de Hoge Raad. In algemene zin kunnen wij onderschrijven dat een dergelijk "vooronderzoek" voorziet in een thans bestaande leemte in de rechtsbescherming van de veroordeelde. Een belangrijk onderdeel van het voorstel betreft voorts de herziening ten nadele. Ook met die herzieningszaken zal volgens het voorstel de Hoge Raad worden belast.

Het voorstel raakt, zowel wat betreft de behandeling van de aanvragen tot herziening – ten voordele en ten nadele – als het te hanteren criterium, direct aan de rechtsprekende taak van de Hoge Raad en in het verlengde daarvan aan de taak van het Parket. Zo is het, indien wetgeving in de lijn van het voorstel tot stand zal komen, niet ondenkbaar dat verdragsrechtelijke aspecten van de herziening ten nadele aan de Hoge Raad zullen worden voorgelegd. Voorts zal de Hoge Raad, mede tegen de achtergrond van de parlementaire behandeling, invulling moeten geven aan een nieuw te formuleren criterium voor het novum in geval van herziening ten voordele. Onder de vigerende wetgeving zijn zaken bij de Hoge Raad aanhangig waarin de Hoge Raad niet alleen van de kant van de verdediging, maar ook door de in de desbetreffende zaak optredende Advocaat-Generaal wordt uitgenodigd het huidige novumbegrip te verruimen. Bij die stand van zaken vinden wij geen vrijheid te adviseren omtrent de wenselijkheid van de gedane voorstellen omtrent de verruiming van het novumbegrip en de herziening ten nadele.

Wel maken we nog een kanttekening bij een meer technisch getint onderdeel van het voorstel, te weten de verplichte procesvertegenwoordiging bij de herziening ten voordele. Die verplichting vormt naar ons oordeel een logisch complement van de voorgestelde uitbreiding van de rechtsbescherming. Zij zal een vroegtijdige selectie van de voor herziening of voor een "vooronderzoek" in aanmerking komende zaken bevorderen en vormt aldus een bijdrage aan een doelmatige inzet van menskracht en middelen bij de Hoge Raad en het Parket. De voorgestelde verplichting van de aanvrager tot herziening om zich van een advocaat te voorzien zou echter scherper tot uitdrukking moeten worden gebracht. Daarbij zou aansluiting kunnen worden gezocht bij de verplichte procesvertegenwoordiging in cassatie zoals neergelegd in art. 437 Sv. In het verband van de na te streven doelmatigheid rijst voorts de vraag of de toegang tot de herzieningsrechter en tot de Procureur-Generaal waar het betreft het "vooronderzoek" niet zou moeten worden uitgesloten voor bagatelzaken. Een dergelijke regeling zou passen in het thans geldende systeem van strafvordering waarin in bepaalde gevallen met een gering belang de rechtsmiddelen hoger beroep, beroep in cassatie en gratie niet openstaan

Datum 15 oktober 2008

Kenmerk 145/08/WD/sk

Pagina 3 van 3

Het behoeft overigens geen betoog dat het wetsontwerp, in het bijzonder het onderbrengen van het vooronderzoek bij de Procureur-Generaal personele en financiële consequenties voor het Parket en wellicht ook voor de Hoge Raad zal hebben. Wij vragen daarvoor uitdrukkelijk uw aandacht.

Hoogachtend,

W.J.M. Davids
President

J.W. Fokkens
Procureur-Generaal

